Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/3990

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Liuksemburgo ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/3990)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([2]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([3]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisidedama prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo skatinant tvarias reformas ir investicijas, visų pirma remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinant valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([4]) (toliau – „REPowerEU“) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Liuksemburgas į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Liuksemburgas Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 6 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Liuksemburgo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([5]); 2024 m. rugsėjo 13 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([6]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Liuksemburgas patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria pritariama Liuksemburgo nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([7]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą, jis apima laikotarpį nuo 2025 iki 2029 m., taip pat jame nustatytas biudžeto apribojimas – didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas per ketverius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Liuksemburgo 2025 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Liuksemburgas nurodytas kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([8]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencin-

([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) 2021 m. liepos 6 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Liuksemburgo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 10155/2021).

([6]) Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Liuksemburgo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 12569/24 + ADD1).

([7]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Liuksemburgo nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui (OL C, C/2025/650, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj).

([8]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

gumas, ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įgyvendinti visapusiškai, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos apima pagrindinius ekonominės politikos uždavinius, kurie nepakankamai sprendžiami į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, atsižvelgiant į atitinkamus uždavinius, nustatytus 2019–2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose;

(10) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. ataskaitą dėl Liuksemburgo. Joje įvertinta pažanga, Liuksemburgo padaryta įgyvendinant atitinkamas jam skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip jis įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Liuksemburgui kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Liuksemburgo padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(11) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Liuksemburgui rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 5,8 % 2025 m., 4,7 % 2026 m., 3,8 % 2027 m., 5,4 % 2028 m. ir 4,7 % 2029 m., o tai atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2023 m.: 14,2 % 2025 m., 19,6 % 2026 m., 24,1 % 2027 m., 30,8 % 2028 m. ir 36,9 % 2029 m. 2025 m. balandžio 25 d. Liuksemburgas pateikė metinę pažangos ataskaitą ([9]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų bei investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi Liuksemburgo pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(12) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([10]), Liuksemburgo valdžios sektoriaus balansas pasikeitė nuo 0,8 % BVP 2023 m. iki 1,0 % pertekliaus 2024 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 25,0 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 26,3 % 2024 m. pabaigoje. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 6,2 % grynųjų išlaidų augimo tempą 2024 m. Metinėje pažangos ataskaitoje Liuksemburgo įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. sudaro 6,7 %. Komisijos vertinimu, grynųjų išlaidų augimas buvo mažesnis nei metinėje pažangos ataskaitoje. Komisijos

([9]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

atliktų grynųjų išlaidų augimo skaičiavimų ir nacionalinių valdžios institucijų įverčių skirtumas atsiranda dėl nacionalinių projekcijų prielaidų, kad iš ES lėšų pervedimų finansuojamos išlaidos bus mažesnės. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([11]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo iš esmės neutrali;

(14) remiantis metine pažangos ataskaita, makroekonominės raidos scenarijuje, kuriuo grindžiamos Liuksemburgo biudžeto projekcijos, numatoma, kad 2025 m. realusis BVP augs 2,5 %, o prognozuojama infliacija pagal SVKI 2025 m. bus 2,0 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad realusis BVP išaugs 1,7 % 2025 m. ir 2,0 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,1 % 2025 m. ir 1,8 % 2026 m.;

(15) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus perteklius pavirs 0,6 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos padidės iki 26,4 %. Šie pokyčiai atitinka 7,1 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 0,4 % BVP. Grįžimas prie deficito 2025 m. daugiausia atspindi mažesnes nenumatytas pajamas iš įmonių pelno mokesčio ir skatinamosios fiskalinės politikos poveikį. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 6,8 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus skatinamoji (1,2 % BVP). Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 25,7 %. Skolos su BVP santykio sumažėjimą 2025 m. daugiausia lėmė sniego kamuolio efektas, nes BVP augo sparčiau nei palūkanų mokėjimas;

(16) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Liuksemburgo valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(17) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Liuksemburge 2021–2023 m. išliko stabilios ir sudarė 0,5 % BVP ([12]). Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad gynybos išlaidos sieks 0,6 % BVP 2024 m. ir 0,7 % BVP 2025 m. Tai 0,3 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m.;

(18) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad grynosios išlaidos Liuksemburge 2025 m. išaugs 6,8 %, o 2024 m. ir 2025 m, iš viso – 13,5 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad 2025 m. grynųjų išlaidų augimas Liuksemburge viršys rekomenduojamą didžiausią augimo tempą, o tai atitinka 0,5 % BVP metinį nuokrypį ([13]). Numatomas nuokrypis viršija metinio nuokrypio 0,3 % BVP ribą. Vertinant 2024 m. ir 2025 m. kartu, prognozuojama, kad bendras grynųjų išlaidų augimo tempas bus mažesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą. Apskritai tai reiškia, kad esama rizikos, kad bus nukrypta nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo, kai ateinantį pavasarį bus gauti 2025 m. galutiniai duomenys;

(19) be to, Taryba rekomendavo Liuksemburgui iki 2024–2025 m. šildymo sezono panaikinti neatidėliotinas energijos paramos priemones. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad 2024 m. grynosios biudžeto išlaidos ([14]) neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms sudarys 0,4 % BVP, tačiau numatoma, kad 2025 m. jos sumažės iki 0,1 %. Neatidėliotinos energijos paramos priemonės prieš 2024–2025 m. šildymo sezoną buvo tik iš dalies panaikintos. Tai ne visai atitinka Tarybos rekomendaciją;

([11]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

([12]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

([13]) Nuo 2026 m. šie skaičiai atsispindės kontrolės sąskaitoje, įsteigtoje pagal Reglamento (ES) 2024/1263 22 straipsnį.

([14]) Šis skaičius rodo metines tų priemonių biudžeto išlaidas, įskaitant pajamas ir išlaidas, ir, kai taikytina, atėmus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

(20) į metinę pažangos ataskaitą neįtrauktos biudžeto projekcijos po 2025 m. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,5 % BVP. Šie pokyčiai atitinka 5,3 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus skatinamoji (0,4 % BVP). Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 26,2 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi skolą didinantį atsargų ir srautų koregavimą;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(21) Liuksemburgo pensijų sistemai gresia vis didesnė vidutinės trukmės ir ilgalaikio tvarumo rizika, nes prognozuojama, kad ateinančiais metais išlaidos viršys įmokas. Remiantis 2024 m. ataskaita dėl senėjimo ([15]), numatoma, kad su pensijomis susijusios išlaidos nuolat didės ir iki 2070 m. pasieks 17,5 % BVP, t. y. 8,1 procentinio punkto daugiau, palyginti su 2024 m. Tai yra susiję su dėl visuomenės senėjimo didėjančiu vienam darbuotojui tenkančiu pensininkų skaičiumi, siejamu su grynosios migracijos mažėjimu, dėl kurio didėja išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas. Nors ši sistema šiuo metu yra sukaupusi didžiausią ES pensijų rezervą, prognozuojama, kad be politikos koregavimų šis rezervas iki XXI a. 5-ojo dešimtmečio pradžios bus mažesnis už nacionalinės teisės aktuose numatytą ribą ([16]). Projekcijos rodo, kad pasiekus šią ribą rezervas bus išnaudotas per penkerius arba šešerius metus. Be to, nepaisant to, kad Liuksemburge teisės aktais nustatytas 65 metų pensinis amžius, vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumo lygis yra mažiausias ES (51 % 55–64 metų amžiaus grupėje). Ankstyvas išėjimas į pensiją leidžiamas nuo 57 metų, o teisės į solidžias išmokas yra didelė finansinė paskata anksti pasitraukti iš darbo rinkos ir nedalyvauti suaugusiųjų švietimo veikloje. 2024 m. vyriausybė pradėjo viešas konsultacijas dėl pensijų sistemos perspektyvų. Per pirmąjį etapą surinktos įvairių suinteresuotųjų subjektų ir plačiosios visuomenės nuomonės, atspindinčios pagrindinius rūpimus klausimus: sistemos pritaikomumą, tvarumą ir teisingumą. Šiuo metu vyksta antrasis konsultacijų etapas. Spręsti šią problemą ir remti ekonomikos augimą padėtų aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, kuriomis būtų skatinamas ilgesnis profesinis gyvenimas ir didesnis vyresnio amžiaus darbuotojų dalyvavimo lygis;

(22) Liuksemburgas susiduria su rimta būsto problema, nes dėl sparčiai didėjančių nekilnojamojo turto kainų per pastarąjį dešimtmetį gerokai sumažėjo įperkamumas. Būsto kainos, kurios kasmet nuolat didėjo daugiau kaip 5 %, 2018–2022 m. pakilo beveik 60 %, todėl Liuksemburgas tapo viena iš brangiausių ES būsto rinkų ([17]). Nuolatinį pasiūlos ir paklausos disbalansą, sąlygojamą žemės ir nekilnojamojo turto kaupimui palankių mokesčių struktūrų, dar labiau pablogino instituciniai investuotojai, ėmęsi veiklos būsto išankstinio pardavimo sektoriuje ([18]). Reformos, pavyzdžiui, visapusiška žemės naudojimo politika, atitinkanti Sektorinio būsto plano įgyvendinimo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, ir mokestinės priemonės, kuriomis siekiama didinti statyboms tinkamos žemės pasiūlą, galėtų padėti padidinti būsto pasiūlą, be kita ko, didinant įperkamo būsto pasiūlą. Be to, prioritetai apima Būsto pakto įgyvendinimą ir būsto mokesčių reformos priėmimą, taip pat makroprudencinės sistemos stiprinimą ir laipsnišką mokesčių paskatų skolintis, kurios palaiko aukštas būsto kainas, panaikinimą ([19]);

(23) Liuksemburgas susiduria su dideliais susisiekimo sunkumais dėl intensyvaus tarpvalstybinio į darbą ir iš darbo važinėjančių transporto priemonių eismo ir didelės priklausomybės nuo automobilių, įskaitant tarnybinius automobilius, o padėtį dar labiau aštrina būsto kainos, verčiančios darbuotojus apsigyventi toliau nuo darbo vietos ([20]). Dėl tokios padėties susidaro eismo spūstys, o tai neigiamai veikia našumą ir aplinkos tvarumą. Be to, nepaisant to, kad pastaruoju metu, įgyvendinant tokią politiką kaip 2035 m. nacionalinis judumo planas ([21]) ir nemokamas viešasis transportas, pastebimai sumažėjo kelių transporto sektoriuje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis, šis sektorius tebėra pagrindinis išmetamo ŠESD kiekio šaltinis – 2023 m. Liuksemburgo pastangų pasidalijimo sektoriuose jam teko 60 % viso išmetamo ŠESD kiekio ([22]). Nors Liuksemburgas padarė pažangą populiarindamas elektrines transporto priemones ir gerindamas viešąjį transportą, reikėtų koordinuotos tarpvalstybinės strategijos tam, kad būtų patenkinti į darbą ir iš darbo važinėjančių darbuotojų poreikiai. Tai apima

([15]) Europos Komisija, 2024 m., *2024 m. ataskaita dėl senėjimo.Ekonominės ir biudžeto prognozės ES valstybėms narėms (2022–2070 m.).*
([16]) *Cahier statistique* Nr. 18 – DGS, 2024 m.
([17]) Eurostatas, prc_hpi_q, ir *Estimations du taux de rendement d'un investissement locatif au Luxembourg, Rapport d'analyse 13, Observatoire de l'habitat* (2025).
([18]) *Coût du logement: Une comparaison du Luxembourg avec la France, la Belgique et l'Allemagne, Note 40, Observatoire de l'habitat* (2024 m.).
([19]) Europos Komisija, 2023 m., *In-Depth Review 2023 – Luxembourg*.
([20]) Statec, 2025, *P2021 N°18 – La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail*.
([21]) *Plan national de mobilité, Ministère de la Mobilité et des Travaux publics*.
([22]) 2023 m. pagal Pastangų pasidalijimo reglamentą apskaičiuotas išmestas ŠESD kiekis grindžiamas apytiksliais apskaitos duomenimis. Galutiniai duomenys bus patvirtinti 2027 m., kai bus atlikta išsami peržiūra.

transporto jungčių gerinimą, geležinkelių transporto infrastruktūros sujungimą su kaimyninėmis šalimis, bilietų pardavimo sistemų integravimą ir paskutinio kilometro jungčių gerinimą. Tolesnis transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir investicijos į viešojo transporto infrastruktūrą padėtų sumažinti išmetamą ŠESD kiekį laikantis nacionalinio 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo;

(24) Liuksemburgo finansų centre yra įsikūrę nemažai tarptautinių įmonių grupių, o didelė dalis tarptautinių finansinių srautų ten vykdoma tarptautinių įmonių grupių viduje. Jos gali pasinaudoti Liuksemburgo mokesčių sistemos spragomis, mažinančiomis apmokestinamąsias pajamas. Nors 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus Tarybos direktyvai (ES) 2022/2523 ([23]) (toliau – Antrojo ramsčio direktyva) siekiama spręsti didelių tarptautinių įmonių apmokestinimo mažais mokesčiais problemą, ši direktyva taikoma tik toms įmonėms, kurių metinės pajamos siekia bent 750 mln. EUR, todėl daugelis įmonių nepatenka į jos taikymo sritį. Be to, iš pradžių 2021 m. nustatyta sąlyginė palūkanų ir autorinių atlyginimų neatskaitomumo priemonė yra skirta tik subjektams, įtrauktiems į sutartą mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą, ir ja nėra veiksmingai sprendžiamas mažus arba nulinius mokesčius taikančių jurisdikciją turinčių subjektų klausimas;

(25) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Liuksemburgo ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį glaustą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, gairės dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo gaivinimo ir atsparumo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(26) Liuksemburge paspartėjo sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), įgyvendinimas. Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Liuksemburgas jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindamas socialinę sanglaudą. Tuo pat metu Liuksemburgui toliau kyla sunkumų, be kita ko, susijusių su būsto pasiūla ir įperkamumu, įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktimi vykdant dvejopą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, vyresnio amžiaus darbuotojų ir pažeidžiamų asmenų grupių integracija į darbo rinką ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. Pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, atliekant sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą Liuksemburgas turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdamas, be kita ko, į 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([24]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių, kad būtų padedama paspartinti programų įgyvendinimą, ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(27) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, pagal kurią remiamos investicijos į prioritetines sritis. Liuksemburgas galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(28) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Liuksemburgas turėtų veiksmingai spręsti likusius uždavinius, susijusius su silpnu regioniniu veiksmų koordinavimu ir neefektyviu tarpvalstybinių transporto tinklų diegimu; nepakankamai

([23]) 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyva (ES) 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (OL L 328, 2022 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([24]) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, (EUR-Lex - 52025PC0123 - LT - EUR-Lex).

išnaudojamu naujų technologijų diegimo ir MVĮ skaitmeninimo potencialu; vis dar neįveiktomis didelėmis reglamentavimo kliūtimis; didele ekonomine priklausomybe nuo užsienio investicijų, mažėjančių nuo 2017 m. (procentine BVP dalimi); dabartiniu energijos rūšių deriniu, kurį vis dar daugiausia sudaro transportui ir pastatams naudojamas iškastinis kuras ir dujos; prastesniais mokymosi rezultatais ir didėjančiais skirtumais, dėl kurių mokyklose ne visiems sudaromos vienodos galimybės; nuolatine įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktimi ir aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūkumu pagrindiniuose sektoriuose, susijusiuose su dvejopa žaliąja ir skaitmenine pertvarka;

(29) nepaisant tvirtos mokslinės bazės ir mokslinių tyrimų sistemos, kurioje palaikomi glaudūs ryšiai su tarptautine mokslo bendruomene, vis dar nepakankamai sukuriama verslo inovacijų ir suteikiama per mažai veiklos plėtros galimybių novatoriškiems startuoliams bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), o tai trukdo įvairinti ekonomiką ir didinti jos konkurencingumą. Liuksemburgo potencialas diegti naujas technologijas ir skaitmeninti procesus tebėra nepakankamai išnaudojamas, o pagal bazinį MVĮ skaitmeninį intensyvumą Liuksemburgo rezultatai yra prastesni už ES vidurkį ([25]). Be to, šalies įmonių MTP intensyvumas per pastaruosius du dešimtmečius mažėjo ir 2023 m. nukrito gerokai žemiau už ES vidurkį (1,49 %) iki mažesnio rodiklio – 0,47 % BVP ([26]). Be to, nepakankamai pasinaudojama mokslinių tyrimų rezultatų kokybe, o mokslo įstaigų ir įmonių ryšiai tebėra silpni. Nors tai iš dalies galima paaiškinti Liuksemburgo ekonomika, grindžiama paslaugomis, įmonių MTP išlaidos įvairiuose sektoriuose yra gerokai mažesnės nei geriausius rezultatus demonstruojančiose šalyse, o tai rodo, kad mažos įmonių MTP išlaidos nėra susijusios vien tik su tuo, koks didelis yra finansų sektorius ([27]);

(30) siekiant išspręsti konkurencingumo didinimo Liuksemburge uždavinį, labai svarbu apsvarstyti galimybę skatinti įtraukų ir novatorišką finansų sektoriaus įvairinimą ([28]) ([29]), kuris galėtų padėti pašalinti sektoriaus struktūrinius trūkumus, teikti paramą novatoriškai ir intensyviai MTP veiklai ir sukurti tvirtesnę ir konkurencingesnę su ES politika suderintą ekonomiką. Strateginis novatoriškų ir sparčiai augančių sektorių, pavyzdžiui, tvaraus finansavimo, finansinių technologijų, skaitmeninių ir naujų technologijų sektorių, skatinimas ir integravimas galėtų padėti sukurti tvirtesnę ir konkurencingesnę ekonomiką. Tvirtas realiojo BVP augimo ir Liuksemburgo tarptautinių investicijų balanso augimo, palyginti su šalies BVP, (TIB ir BVP santykis) ([30]) ryšys rodo, kad šalies ekonominės veiklos rezultatai yra glaudžiai susiję su jos gebėjimu pritraukti ir išlaikyti užsienio investicijas. Skatinant novatoriškus ir sparčiai augančius sektorius būtų galima padėti sustabdyti mažėjantį TIB ir BVP santykį ir remti ekonomikos augimą. Šiuo tikslu Liuksemburgas galėtų išnaudoti savo finansų centro potencialą ir finansuoti našią bei novatorišką veiklą, pvz., veiklą, kuria remiama dvejopa žalioji ir skaitmeninė pertvarka, skatindamas bendradarbiavimo įmones ir novatoriškus finansavimo modelius bei remdamas naujų finansinių priemonių ir produktų kūrimą. Teikiant tolesnę paramą novatoriškam mišraus finansavimo ir bendradarbiavimo įmonių struktūrizavimui visų pirma būtų galima sudaryti sąlygas visiškai naujoms investicijoms į tvarią ir intensyvią MTP veiklą. Taip pat labai svarbu užtikrinti finansų sektoriaus skaidrumą ir atskaitomybę, nes tai galėtų padėti didinti investuotojų, vartotojų ir kitų suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimą;

(31) nors Liuksemburgas yra įsipareigojęs gerinti verslo paslaugų sektoriaus reglamentavimo aplinką, vis dar neįveiktos didelės reglamentavimo kliūtys. EBPO ([31]) ir Europos Komisijos ([32]) vertinimu, teisininkams, notarams, architektams, statybos inžinieriams ir apskaitininkams tebėra taikomi itin griežti reglamentavimo apribojimai. Notarams taikomi apribojimai yra vieni griežčiausių ES. Atkreiptas dėmesys į tai, kad taisyklės, kuriomis nustatoma jų verslo teisinė forma ir suteikiama teisė verstis profesine veikla, yra labai griežtos. Be to, itin griežtos teisininkams taikomos taisyklės dėl teisės verstis profesine veikla ([33]). Konkurencijai gali trukdyti ribotos galimybės pradėti verstis tam tikra profesine veikla, įvairūs administraciniai įpareigojimai, taikomi privalomi tarifai arba bet kokios formos reklamos ir rinkodaros draudimas ([34]). Sumažinus reikalavimus arba padidinus lankstumą, padidėtų konkurencija reglamentuojamų profesijų sektoriuje, o tai būtų naudinga šias paslaugas įsigyjančioms įmonėms. Mažmeninės prekybos sektoriuje reglamentavimo apribojimai išlieka kiek didesni nei panašiose šalyse, nors ir gerokai sumažėję nuo

([25]) Eurostatas (isoc_e_dii, 2024) ir *Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking, Ministère de l'Economie,* 2023.
([26]) *Conseil national de la productivité,* 2023 m.
([27]) EBPO ekonominiai tyrimai:Liuksemburgas, 2025 m.
([28]) OPC LUX: *Climate Policy Observatory,* Liuksemburgas, Metinė ataskaita 2023.
([29]) Z/Yen Group 2024, *Smart Centres Index 10*.
([30]) Eurostatas (bop_iip6_q) (namq_10_gdp).
([31]) EBPO, *Product Market Regulation indicators,* 2024 m.
([32]) Europos Komisija, Komunikatas dėl profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijų atnaujinimo, COM(2021) 385, 2021 7 9.
([33]) EBPO, *Product Market Regulation indicators,* 2024 m.
([34]) EBPO, EPPO ekonomikos apžvalgos:Liuksemburgas, EBPO, p. 106, 2025 m. balandžio mėn.

2018 m. ([35]) ([36]). Tokių apribojimų pavyzdžiai: reikalavimas gauti specialius leidimus atidaryti drabužių, maisto ir gėrimų parduotuves ir leidimą vykdyti pardavimo akcijas tik tam tikrais metų laikotarpiais ([37]);

(32) dabartinį Liuksemburgo energijos rūšių derinį vis dar daugiausia sudaro iškastinis kuras, o 2023 m. iškastinis kuras sudarė 61,1 % bendrai suvartotų energetinių išteklių. Nors šalis stengėsi padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, 2023 m. tokia energija sudarė tik 11,9 % energijos rūšių derinio ([38]), todėl būtina imtis tolesnių veiksmų siekiant įvairinti energijos rūšių derinį ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Be to, norėdamas patenkinti savo energijos poreikius Liuksemburgas iš esmės priklauso nuo kaimyninių šalių. Nors elektros tinklų pakanka dabartiniams poreikiams patenkinti, perdavimo sistemos operatoriaus nuomone, nuo dabar iki 2040 m. būtina didinti ir modernizuoti aukštos įtampos tinklą bei gerinti jungtis, ypač su Vokietija. Savivaldybės taip pat atliks svarbų vaidmenį rengiant išsamius vietos atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant vėjo energiją ir fotovoltinę energiją, ir centralizuoto šildymo bei vėsinimo sistemų diegimo planus. Labai svarbu mažinti pastatų priklausomybę nuo iškastinio kuro, nes 2023 m. Liuksemburgo pastangų pasidalijimo sektoriuose pastatų sektoriui teko 20 % viso išmetamo ŠESD kiekio ([39]). Pastaruoju metu šiek tiek padidėjusios energijos sąnaudos gyvenamųjų namų sektoriuje rodo, kad reikia toliau plėtoti pastatų renovacijos ir energijos vartojimo efektyvumo projektus, kad iki 2030 m. būtų pasiektas tikslas sumažinti ŠESD kiekį 50 %, palyginti su 2005 m. lygiu. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas tiek gyvenamuosiuose, tiek negyvenamuosiuose pastatuose yra labai svarbus siekiant iki 2030 m. sumažinti energijos sąnaudas 34 %, kaip nurodyta nacionalinėje renovacijos strategijoje;

(33) žemas pagrindinių įgūdžių lygis kelia grėsmę darbo našumui ir konkurencingumui Liuksemburge. Prastai besimokančių mokinių dalis šalyje yra didesnė už ES vidurkį, o nemenkas rezultatų atotrūkis tarp palankias ir nepalankias sąlygas turinčių mokinių yra didžiausias ES ([40]). Toks mokymosi rezultatų skirtumas išryškėja anksti, ypač tai pasakytina apie palankių sąlygų neturinčius mokinius ir tuos, kurie namuose nekalba vokiškai arba liuksemburgietiškai, todėl būtina teikti tikslinę paramą. Kadangi nacionaliniu lygmeniu nėra sukurta bendra mokyklų veiklos kokybės vertinimo sistema ([41]), užkertamas kelias veiksmingai stebėsenai ir gali išryškėti susiskaidymas bei nelygybė. Dabartinė politika nėra pakankamai veiksminga, kad būtų pašalinti mokyklų sistemoje egzistuojantys skirtumai, todėl reikalingas visapusiškesnis požiūris ([42]). Patvirtinus nacionalinę mokyklų veiklos kokybės vertinimo sistemą ir išorinę mokyklų veiklos vertinimo sistemą, taip pat pritaikant mokymą prie palankių sąlygų neturinčių mokinių ir mokinių iš įvairios kalbinės aplinkos poreikių, būtų galima sumažinti mokymosi rezultatų atotrūkį ir pagerinti bendrą įgūdžių lygį. Galiausiai tai taip pat padėtų užtikrinti ilgalaikį šalies ekonomikos augimą ir socialinę sanglaudą. Šių problemų sprendimas taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją, kaip matyti iš Komisijos tarnybų atliktos socialinės konvergencijos sistemos antrojo etapo šalių analizės ([43]);

(34) nepaisant gerų ekonominės veiklos rezultatų, Liuksemburgas susiduria su nuolatine įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktimi ir dideliu kvalifikuotų darbuotojų trūkumu ([44]) ([45]) pagrindiniuose sektoriuose, susijusiuose su dvejopa žaliąja ir skaitmenine pertvarka. Apie 80 % MVĮ patiria sunkumų įdarbindamos tinkamos kvalifikacijos tam tikrų profesijų darbuotojus ([46]), o tai potencialiai kenkia jų konkurencingumui. O kai kurių profesijų, kurioms reikalingi specialūs su skaitmeniniu ir žaliuoju sektoriais susiję įgūdžiai, darbuotojų trūksta. Skatinant įgūdžių ugdymą Liuksemburge lieka neišspręsti keli uždaviniai. Vyresnio amžiaus darbuotojai vis dar vangiai dalyvauja mokymosi programose. Be to, vis dar esama didelio atotrūkio (17,3 procentinio punkto) ([47]) tarp dabartinio suaugusiųjų mokymo rodiklio ir Liuksemburgo nustatyto nacionalinio 2030 m. įgūdžių tikslo – 62,5 %, todėl būtina imtis tikslinių iniciatyvų, skatinančių perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą. Šiame kontekste 2024–2025 m. pradėta įgyvendinti Įgūdžių tiltų iniciatyva;

([35]) EBPO, *Product Market Regulation indicators*, 2024 m.
([36]) Europos Komisija, 2022 m. Mažmeninės prekybos ribojimo rodiklio atnaujinimas.
([37]) EBPO, EPPO ekonomikos apžvalgos:Liuksemburgas, EBPO, p. 107, 2025 m. balandžio mėn.
([38]) 2023 m. bendrasis vidaus suvartojimas (Eurostatas).
([39]) 2023 m. pagal Pastangų pasidalijimo reglamentą apskaičiuotas išmestas ŠESD kiekis grindžiamas apytiksliais apskaitos duomenimis. Galutiniai duomenys bus patvirtinti 2027 m., kai bus atlikta išsami peržiūra.
([40]) https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/12/pisa-2018-results-volume-i_947e3529/5f07c754-en.pdf.
([41]) Žr. *Observatoire national de l'enfance, de la jeunesse et de la qualité scolaire* (OEJQS), 2024 m., *Topical report: Evidenzorientierte Qualitätsentwicklung im Gesamtsystem Schule (German)*.
([42]) *Épreuves Standardisées* (ÉpStan).
([43]) SWD(2025) 95, antrojo etapo šalių socialinės konvergencijos analizė pagal socialinės konvergencijos sistemą, 2025 m.
([44]) Eurostatas (lfsq_urgan).
([45]) Eurostatas (jvs_q_nace2).
([46]) 2024 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis.
([47]) 2022 m. suaugusiųjų gebėjimų tyrimas.

(35) Liuksemburgo sveikatos sistema susiduria su sunkumais, kuriuos kelia sveikatos priežiūros darbuotojų trūkumas, didelė priklausomybė nuo užsienio sveikatos priežiūros specialistų, nevienodas darbuotojų pasiskirstymas ir didelė dalis, kaip numatoma, iki 2034 m. į pensiją turėsiančių išeiti gydytojų. Gyventojų senėjimas paaštrins problemas. Efektyvesnis ribotų išteklių naudojimas ir reformų spartinimas yra būtinos sveikatos sistemos atsparumo didinimo sąlygos. Sveikatos priežiūros paslaugų susiskaidymo mažinimas užtikrinant aktyvesnę prevenciją ir taikant į bendruomenę orientuotus priežiūros modelius, kai paslaugas teikia komandos, o ne pavieniai specialistai, yra vienas pagrindinių veiksnių, leisiančių ateityje padidinti efektyvumą. Geresnis duomenų ir informacijos naudojimas valdymo ir planavimo srityse, taip pat spartesnis skaitmeninimas yra labai svarbūs elementai remiant sveikatos sistemos pertvarką;

(36) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2025 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2025 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Liuksemburgui skirtos 2, 3, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti 2025 m. rekomendacijoje išdėstytą pirmą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl konkurencingumo, 1, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl atsparumo, o 1 rekomendacija padeda įgyvendinti trečią euro zonai skirtą rekomendaciją dėl makroekonominio ir finansinio stabilumo,

REKOMENDUOJA Liuksemburgui 2025 ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Užtikrinti, kad grynosios išlaidos atitiktų 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduotą planą. Spręsti ilgalaikio pensijų sistemos tvarumo klausimą, visų pirma apribojant ankstyvo išėjimo į pensiją galimybes ir skatinant aktyvesnį vyresnio amžiaus darbuotojų dalyvavimą ir užimtumą didinant jų įsidarbinimo galimybes ir įsidarbinamumą. Didinti būsto pasiūlą, visų pirma priimant visapusišką žemės naudojimo politiką ir nekilnojamojo turto mokesčio reformą, plėtojant didelio masto centralizuotų sistemų projektus valstybinėje žemėje ir stiprinant koordinavimą su miestų planavimu ir tarpvalstybiniu viešuoju transportu. Mažinti su būsto rinka susijusią riziką laipsniškai panaikinant mokesčių paskatas skolintis ir stiprinant makroprudencinę sistemą. Imtis tolesnių veiksmų siekiant veiksmingai kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, visų pirma užtikrinant, kad būtų pakankamai apmokestinami palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimai mažus arba nulinius mokesčius taikančias jurisdikcijas, kurios nėra įtrauktos į sutartą mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą.

2. Atsižvelgiant į reformų ir investicijų užbaigimo tinkamu laiku terminus, taikomus pagal Reglamentą (ES) 2021/241, užtikrinti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Vykdant su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į inovacijų skatinimą ir intensyvios MTP veiklos rėmimą. Didinti konkurencingumą, be kita ko, skatinant įvairinimą, visų pirma finansų sektoriuje, spartinant skaitmeninimą, visų pirma diegiant pažangias skaitmenines technologijas MVĮ, taip pat sudarant sąlygas verslo plėtrai ir našumo augimui. Sumažinti kliūtis konkurencijai reguliuojamų profesinių paslaugų sektoriuje.

4. Gerinti darnų ir efektyvų transportą toliau skatinant mažinti transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro ir investuojant į viešojo transporto infrastruktūrą ir tarpvalstybinius tinklus. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro investuojant į energijos vartojimo efektyvumą tiek gyvenamųjų, tiek negyvenamųjų pastatų sektoriuose. Modernizuoti aukštos įtampos tinklą ir didinti jo pajėgumus, gerinti tarpvalstybines jungtis ir supaprastinti leidimų diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinius išdavimo procedūras. Padėti savivaldybėms diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinius.

5. Gerinti mokymosi rezultatus ir užtikrinti lygias galimybes mokyklose, be kita ko, priimant nacionalinę mokyklų veiklos kokybės vertinimo sistemą ir išorinę mokyklų veiklos vertinimo sistemą, taip pat pritaikant mokymą prie palankių sąlygų neturinčių mokinių ir mokinių iš įvairios kalbinės aplinkos poreikių. Spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą, visų pirma dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos akivaizdoje, skatinant įgūdžių ugdymą. Didinti sveikatos sistemos atsparumą spartinant reformas ir užtikrinant, kad būtų pakankamai sveikatos priežiūros darbuotojų.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE